

پروورش تفکر و خلاقیت با فاوا

آموزش مهارت‌های عصر دانش (بخش اول)

سرآغاز

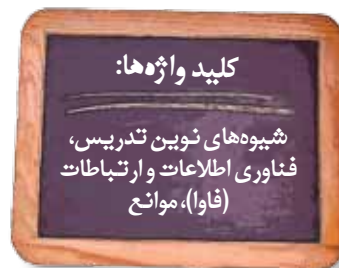
در کنار آموزش خواندن و ریاضیات، فاوا در حال تبدیل شدن به یکی از موضوعات اصلی برنامه آموزش ابتدایی است.^۱ شاید به این خاطر که یکی از دغدغه‌های دولت این است که آموزش، کودکان را برای اقتصاد آینده آماده کند. تحول از اقتصاد مبتنی بر تولید کالا به اقتصاد دانش بنیان باعث شده است، دولت‌ها بر اهمیت آموزش کودکان برای استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی تأکید کنند. در کنار خلاقیت و مهارت‌های تفکر، آموزش رسانه یکی از مهارت‌های اصلی عصر دانش است که برای زندگی در این عصر ضروری می‌نماید. این مقاله به روش‌هایی می‌پردازد که فاوا در آموزش می‌تواند به تعمیق فهم دانش آموزان و تفکر و خلاقیت آن‌ها کمک کند.

این وب‌سایت‌ها به اشتراک گذاشتن داشته‌های شخصی را با بقیه دنیا بیش از هر زمان دیگری آسان‌تر کرده‌اند. داستان‌های زیادی در مورد موفقیت افرادی وجود دارد که از گمنامی به فرد مشهوری تبدیل شده‌اند و برای خود کاری دست و پا کرده‌اند. برای مثال، یک دختر مدرسه‌ای ۱۳ ساله به نام **تاوی**^۲، بلاگی در رابطه با مد لباس نوشت که توجه زیادی را به خود جلب کرد. در حال حاضر او یکی از اعضای دائمی شوهای لباس محسوب می‌شود. در مصاحبه‌ای او خود را عروسک کوچکی توصیف کرد که شوقش برای مد لباس توسط دوستان و معلمان در مدرسه قابل درک نبود. بنابراین او در اینترنت برای خودش جایی باز کرد.

در فرهنگ‌نامه‌ها آموزش به‌عنوان فرایند حفظ فرهنگ از طریق انتقال دانش اندوخته گذشتگان به نسل‌های جدید توصیف شده است. روند

علاوه بر این، آن‌ها فرصت‌هایی برای کودکان فراهم کرده‌اند تا با اولیا و معلمان خود کار کنند و تجارت و مهارت‌های حساب کردن را فرابگیرند.

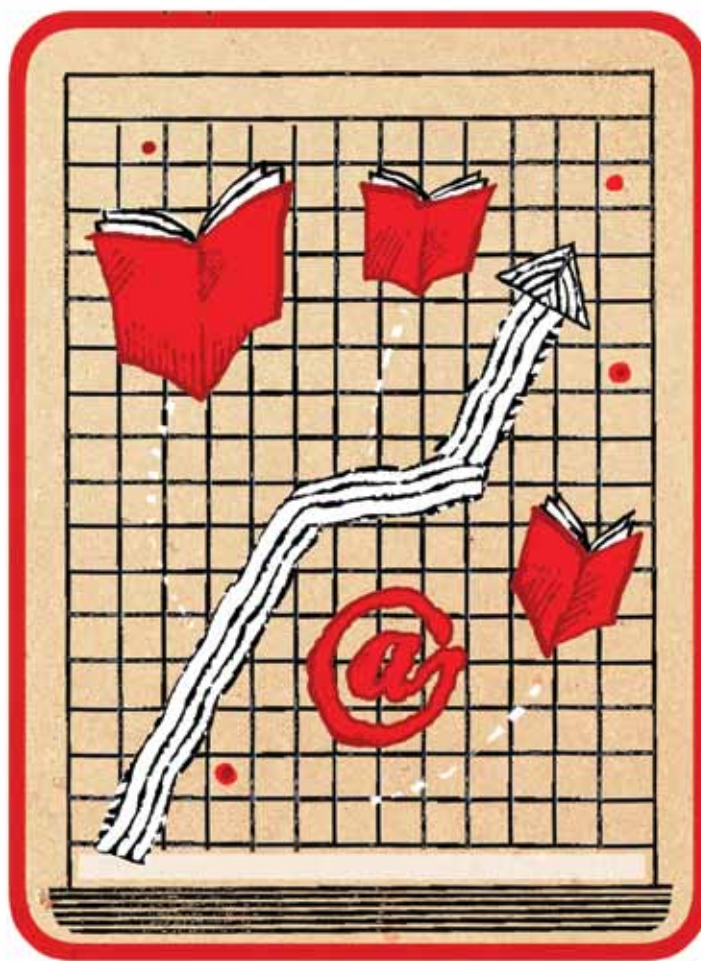
در عین حال که اینترنت برای کمک به توزیع کالاهای سنتی مفید است، نقطه قوت اصلی آن ردوبدل کردن کالاهای دانش بنیان جدید است. در طی سال‌های اخیر بلاگ‌ها و شبکه‌های اجتماعی، از جمله یوتیوب^۳ و فیس‌بوک^۴ به‌طور گسترده‌ای رشد یافته‌اند. اگرچه موج اول گسترش اینترنت شامل ارائه اطلاعات از یک نفر به جمعیتی از افراد بوده است، موج دوم که وب ۲ نامیده می‌شود، بیشتر در رابطه با مشارکت است. در این شکل از وب، افراد زیادی داشته‌های خود را به اشتراک می‌گذارند عقاید خود را در مورد ایده‌های دیگران بیان می‌دارند و با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند.

مهارت‌های عصر دانش

در دهکده‌ای کوچک، نزدیک جایی که نگارنده زندگی می‌کند، در «دون»^۲ انگلیس شغل‌های زیادی به مرور از بین رفتند، اما یک قصاب محلی هنوز پابرجاست. این قصاب یعنی **دیو هگت**^۳ راهی یافت تا مهارت قصابی سنتی خود را در اینترنت عرضه کند. ماجرای دیو نشان می‌دهد که اینترنت می‌تواند فروش کالاهای سنتی را تسهیل کند. وب‌سایت‌های حراج آنلاین، مثل «ای بی»^۴ محصولات ریز و درشت زیادی را وارد تجارت کرده است.

مهم‌ترین ایده
زیربنایی اصطلاح
«عصر دانش» این
است که ما از اقتصاد
بر مبنای تولید،
توزیع و مصرف
کالاهای فیزیکی مثل
اتومبیل و یخچال
به اقتصاد مبتنی بر
دانش حرکت می‌کنیم

که ما در عصری اقتصادی زندگی می‌کنیم که به سرعت در حال تغییر است و رشد ارتباطات الکترونیک به خصوص اینترنت مبنای این انقلاب است. در عصر صنعتی، تنها افراد معدودی، مثل صاحبان مشاغل، کالا برای فروش داشتند. آنچه در رابطه با عصر دانش هیجان‌انگیز است این است که همه ما کالای منحصر به فردی برای فروش داریم و این کالای منحصر به فرد تجربه خاص و ویژه ما از جهان، از نقطه نظر خودمان است. اینترنت این امکان را برای تک تک افراد ایجاد کرده است که تلاش خاص خودشان را عرضه کنند؛ تلاشی که افراد را به موجوداتی منحصر به فرد برای بقیه افراد روی زمین تبدیل می‌کند. مهارت دیو و

انسانی» در تعلیم و تربیت تأکید می‌کنند، نه بر چیزهای فیزیکی مثل ماشین‌آلات. مشاغلی که در اصطلاح خلاق نامیده می‌شوند، مثل نوشتن کتاب، تولید فیلم، طراحی بازی‌های ویدیویی، تولید برنامه‌های تلویزیونی و ضبط موسیقی‌های نوین، در حوزه مشاغلی هستند که به سرعت رشد اقتصادی خود را طی می‌کنند. در سال ۲۰۰۸ این بخش از مشاغل ۱۰ میلیارد پوند عاید انگلستان کرده‌اند و در حال حاضر حدوداً برای دو میلیون نفر شغل به وجود آورده‌اند. با توجه به این روند، زمانی نخواهد گذشت که این بخش اقتصادی و خلاق رو به رشد، از بخش صنعت به عنوان منبع کارآفرینی پیشی بگیرد. همه نشانه‌ها حاکی از آن است

سریع تغییرات این نوع نگاه واپس‌گرا به آموزش را به چالش می‌کشد. بیشتر افرادی که در حال حاضر با گوشی‌های همراه، شبکه وب و حتی مراکز تلفن کار می‌کنند، زمانی که خودشان در مدرسه بودند این صنایع وجود نداشت. آیا آموزش آن‌ها مناسب زندگی آینده‌شان بوده است؟ آن‌هایی که در حال حاضر وارد آموزش رسمی می‌شوند، به طور قطع آینده‌ای را تجربه خواهند کرد که متفاوت از دنیای امروز خواهد بود. ما چگونه می‌توانیم به این افراد کمک کنیم تا در آینده زندگی مناسبی داشته باشند؟

مهم‌ترین ایده زیربنایی اصطلاح «عصر دانش» این است که ما از اقتصاد بر مبنای تولید، توزیع و مصرف کالاهای فیزیکی مثل اتومبیل و یخچال به اقتصاد مبتنی بر دانش حرکت می‌کنیم. دانش، کالاهای زیادی را از نرم‌افزار برای به کار انداختن اتومبیل‌ها گرفته تا مهارت‌های سنتی دیو و تخصص مد لباس افرادی مثل تاوی و حتی خود آموزش (تعلیم و تربیت) در بر می‌گیرد. نوع مشاغل مردم، در فرایند گذر آن‌ها از مدرسه به جامعه، طی ۳۰ سال اخیر تغییر یافته و هنوز هم در حال تغییر است. کارخانه‌های محلی عمده‌ترین کارفرمایان برای فارغ‌التحصیلان مدارس بوده‌اند. در حال حاضر، کار تولید کالا تنها در حدود سه میلیون شغل را در انگلستان تشکیل می‌دهد که تقریباً یک دهم تعداد کل مشاغل است.

صنایع دانش‌بنیان پیچیده منبع اصلی مشاغل جدید هستند. صنایع متنوع‌اند، ولی نقطه مشترک آن‌ها این واقعیت است که همه آن‌ها بیشتر بر «تحقیق و توسعه» و «سرمایه

جدول مهارت‌های مورد نیاز برای عصر دانش

مهارت	نمونه
تفکر انتقادی	حل مسئله، تحقیق، تحلیل، مدیریت پروژه
خلاقیت	خلق دانش جدید، طرح‌های نوین، قصه‌گویی هنرمندانه
مشارکت	همکاری، توافق، هم‌فکری، ایجاد اجتماعات
فهم بین‌فرهنگی	ارتباط بین‌قومی، دانش و فرهنگ‌های سازمانی
ارتباطات	روش‌های نوین اطلاع‌رسانی و استفاده اثربخش از رسانه‌ها
رایانه	استفاده اثربخش از ابزارهای دانش و اطلاعاتی الکترونیکی
استقلال شغلی و خودیادگیری	مدیریت تغییر، یادگیری مادام‌العمر و بازتعریف شغل

که مهارت‌های مورد نیاز برای پا بر جا ماندن و شکوفا شدن در عصر دانش را تبیین می‌کنند. مهارت‌های عصر دانش با ویژگی تمرکز بر تفکر خلاق و انتقادی و همچنین یادگیری چگونه یاد گرفتن، مشابه تفکر عمومی خلاقیت، مهارت‌های یادگیری و آمادگی‌های ذهنی است که برای هر کار موفق مورد نیاز هستند. با وجود این، لیست فوق شامل مهارت‌های فاوا مثل سواد رسانه‌ای و استفاده اثربخش از فناوری‌های نوین برای مدیریت دانش و ایجاد ارتباط نیز می‌شود. فاوا موضوع جداگانه‌ای نیست، بلکه لازم است در خلاقیت، ارتباطات و تفکر، کل برنامه درسی و فعالیت‌های اجتماعی تلفیق شود. لازم است آموزش مدرسه‌ای به کودکان کمک کند به‌طور اثربخش از فاوا در گفت‌وگوهای بین‌المللی که آینده آن‌ها را شکل خواهد داد، استفاده کنند. در واقع، استفاده از فاوا برای وارد شدن به گفت‌وگوی بین‌المللی دقیقاً، به مفهوم آموزش برای تفکر، خلاقیت و یادگیری چگونه یاد گرفتن است.

رئیس شرکت آموزشی «اوراکل»، «برنی تریلینگ»، مهارت‌هایی را که برای عصر دانش لازم است، هفت مورد می‌داند که در جدول بالای صفحه معرفی شده‌اند. اگرچه در جدول تنها فهرستی از مهارت‌ها آمده، اما این فهرست نماینده دامنه‌ای از فهرست‌هایی است

شوق مد لباس تاوی به عنوان یک بچه مدرسه‌ای، مثال‌هایی بودند که در این رابطه ارائه شدند ولی رویکردهای اصیل متعددی وجود دارند که می‌توان در عرصه اینترنت به‌عنوان کار ارائه کرد. محدودیت عمده در مقابل گسترش این اقتصاد جدید غالباً تصور خود ماست.

مهارت‌های فاوا مثل سواد رسانه‌ای و استفاده اثربخش از فناوری‌های نوین برای مدیریت دانش و ایجاد ارتباط نیز می‌شود

پی‌نوشت

۱. در انگلستان

2. Devon
3. Dave Haggett
4. eBay
5. youtube
6. Facebook
7. Tavi
8. Oracle

اوراکل یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های فناوری اطلاعات در جهان است و در واقع دومین شرکت بعد از مایکروسافت محسوب می‌شود.

9. Bernie Trilling

منبع

Rupert wegerif (2010), Mind Expanding, Teaching for thinking and creativity in primory education McGraw Hill, open university press England.